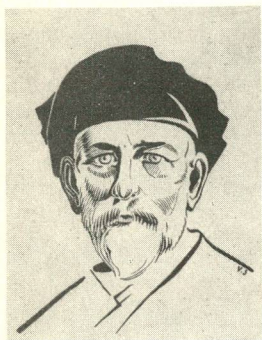

VERCOULLIE, Jozef-Frederik, filoloog, taalkundige en hoogleraar (Oostende 20 april 1857 - Gent 4 februari 1937).

Middelbaar onderwijs aan het gemeentelijk college te Oostende; hogere studie van 1874 tot '78 aan de Ecole Normale des Humanités (afd. moderne talen) te Luik; verkreeg er het diploma van geaggregeerd leraar hoger middelbaar onderwijs voor Nederlands en Duits (1878) en voor Engels (1879). Hij werd leraar aan het Koninklijk Atheneum te Luik (1878-83) en te Gent (1883-'85)

en werd in februari 1884 belast met de cursus spraakkunst van de drie Germaanse talen bij de Vlaamse normaalafdelingen, toegevoegd aan de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Gent (dat waren de voorlopers van de sectie Germaanse filologie, die in 1890 te Gent tot stand kwam). In 1890 werd Vercoullie er benoemd tot docent en in 1896 tot gewoon hoogleraar. Hij doceerde er neerlandistiek en vergelijkende grammatica tot 1927. In 1891 was hij lid geworden van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden, in 1906 corresponderend en in 1909 werkend lid van de Académie royale de Belgique. In 1909 werd hij tevens werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde en in 1927 maakte de Universiteit te Utrecht hem doctor honoris causa.

Vercoullie, volkomen op de hoogte van de Germaanse taalwetenschap van zijn tijd, bracht te Gent zuiver wetenschappelijk onderwijs in de Germaanse talen tot stand en vormde zo een hele generatie leraren Nederlands. Hij beïnvloedde het onderwijs in de Germaanse en Nederlandse taalkunde aan de vier Belgische universiteiten: de titularissen L. Scharpé te Leuven, J. Mansion, R. Verdeyen en W. Pée te Luik, G. Duflou te Brussel, P. de Keyser, E. Blancquaert en W. Pée te Gent waren immers zijn oudstudenten. Dit feit heeft een niet te onderschatten belang voor de grote homogeniteit van het „beschaafd Nederlands” in het Zuiden. Vercoullie was, hoewel Westvlaming en tijdgenoot van zovelen die een beschaafd Westvlaams wilden propageren, geen particularist. Hij erkende het feit dat het ABN in het Noorden een levende taal was en dat de Vlamingen zich daarnaar dienden te richten. Tot de verbreiding van het ABN droeg vooral zijn *Nederlandsche Spraakkunst* (1894, 4de druk in 1920) bij. Met zijn werken *Algemeene Inleiding tot de Taalkunde* (1890), *Beknopt Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche Taal* (1890; 1925, 3de zeer vermeerderde uitgave), *Schets eener Historische Grammatica der Nederlandsche Taal* (1892) verschaftte hij aan de studenten-neerlandici de nodige werkinstrumenten in het Nederlands.

In de Vlaamse strijd liet Vercoullie zich niet onbetuigd. Bij het eerste Referendum der Intellectuelen (28 juli 1896) antwoordde hij bevestigend op de vraag, of de Gentse universiteit uitsluitend Nederlands moest worden. Enkele jaren later echter zou hij, samen met Paul Fredericq, het

stelsel der tweetaligheid verdedigen teneinde onmiddellijk tot een praktisch resultaat te komen. Op de algemene vergadering van het Algemeen Nederlands Verbond, afdeling Gent in 1903 verzettede hij zich, evenals O. van Hauwaert, tegen het stelsel-Mac Leod. Hij werd evenmin overtuigd door het stelsel-De Raet. In 1907 werd hij gemeenteraadslid van Gent na een heftige strijd met de franskiljons in de liberale partij. Tijdens de Eerste Wereldoorlog nam Vercoullie een anti-activistisch standpunt in en weigerde aan de vernederlandste von Bissing-universiteit te doceren. In 1920 werd hij voorzitter van het Willemsfonds, nadat hij er gedurende 29 jaar (1891-1920) algemeen secretaris van geweest was. Hij was tevens voorzitter van het Van Crombrugghe-genootschap en van de Zetternamskring en gedurende vele jaren ook van de Vlaamse Filologencongressen en van de Gentse universitaire Voordrachten voor het Volk.

LITERATUUR: *Album opgedragen aan Prof. dr. J. Vercoullie* (1927, met volledige bibliografie); - A. van Loey, *Vercoullie (Jozef-Frederik)*, in *Biographie Nationale*, XXX supplement (1958, kol. 787-791); - *Rijksuniversiteit te Gent. Liber Memorialis 1913-1960* (onder de hoofdredactie van Th. Luykx, 1960).

RENE HAESERYN